

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

36. Amplificatio calamitosi status, per Antitheta & Hypotyposin:
Describitur miseria pauperum; cum luxu diuitum comparata, ex D.
Gregorio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

da, tibi **h**ec opera sumenda est, ut Capitolium quo modo magnificentius est restitutum, sic copiosius ornatum sit, quam fuit: ut illa flamma diuinatus extirsse videatur.

Amplificatio Miseriarum, per antitheta, acutusque & vellicantes sententias, stylus picto, & declamatorio.

Senex reuersus est captiuitate, deplorat filium inseptulum, & cæcan uxorem.

CAPVT XXXV.

L E X.

QVI in calamitate parentes deseruerit, insultus abiiciatur. Qui habebat uxorem & filium caprus a piratis scuplit domum de redemptione: Uxor, fendo oculos amisit; filius, renitente matre profectus, vicarijs manibus redit patrem. Idem in vinculis decepit, abieetus in mare, & appulsa ad littus patrium est eiectus; vult illum sepelire pater, mater prohibet.

Quintil. declam. 6. fol. 16 p. 2.
Principium apicum. & acuum.
Notagradationem artificiofissimam.

Quid enim passus sum tam leue, ut non comparatio mei, felices etiam aliorum miseras faciat? Graue est a piratis alligari, magis dicat hoc, qui faciat, quam citè capti moriantur. Alligatus sum, sed tamen magis queror, quod solitus sum. Indigna est impetas in fuos, que quanta verterat in hoc iudicio, videris. Sed mihi hoc quoque querendum est, quod me & uxor nimis dilexit, & filius. Quid ergo patet in rerum natura posse reperi, quod orbitate acerbus videretur? Non contigit mihi, quod ceteris, miserum filium effere. Parum est, quod iuueni, singularis exempli, causa mortis fui, & tam preioſa redemptus anima, enex odioſus morte filii mei uero. Parum est, quod mihi luctum meum fluctus uantiarunt, & aliud agenti patri subito ad littus orbitalis appulsa est, quod miserum iuuenem toro iactatum mari, criamis me interpellasset, sed sepiorem, adhuc supremo prohibebar officio, & ne quid solarij contingat, perdo etiam matris misericordiam. Iniecit errantem corpori manum mulier, & tiratu, & tempestate erubet, atque ut accedit dolori meo cumulus, que hoc facit, uxor mea est. Ne quis tamen error ignarus non est filij mei auerca, sed mater, & facinus! &

**Egregium
mādō.**

cladibus nostris mutata natura! Mater ignis visum filio negat, & mulier, que marum quoque suum debilitata desiderat. Quis hoc de illa credat filium non flet, tuaditus euerfa fulmen hoc gladiumque non lentit.

Iam illa principalis ac maxima Deum dono concessa libertas, non hominum solum, sed fratribus, voluerumq; sensib; fixa & ingenita, pri-
19. eiusdem
libri idem
exaggera-
tur egegit.

Præclaræ
amplifi-
cato miseri-
tia inter-
pirata ca-
pituatu-
sus, & imm. anum barbarorum feros fremitus,
tanquamque mihi quod die esse meruendum, quan-
uis & 34. ius.
pauis caput, audere pirata potuisset. Nihil est desi-
derio suorum grauius, timui ne quem ex meis
viderem. Nihil tempestate minacius, quotidie
nausagium optauis: nam mortem, confitebor,
senili inertia una causa minus cupiebam, ne
defunctum nemo sepelebat. Quam vestem re-
licitam captiuo putas, nisi quæ pæda non erat?
quales epulas, cibosque pæbent, qui ipsi rapto
viuunt? Namilla quidem latus digna quis di-
xerit? vdom carcere, & inundac sentina
nauiculam & impositum nuda trabe irrequi-
tum latus, reuictas post tergum manus, alli-
gatos, tanquam esset quæ fugeremus pedes
Solæ in carcere tenebri iuabant.

Nunc autem aliquot è Paribus amplifica-
tiones, xp̄tu operis u. iūiū iubiungamus.

**Amplificatio calamitosi status, per antitheta,
& hypoposis.**

Desribitur miseria pauperum, cum luxu di-
vitum comparata, ex D. Gregorio.

CAPVT XXXVI.

Aλλοι μὲν ὑπαιδροι ταλαιπωρῶσσιν, Greg. Na-
μῆς ἐπίκτολην οἰκίας ὑπερβαθύρις, ζανζ in
λίθοις παντοῖς διενθεῖ μένει, ἐχρυτῶν αρ-
χύρων καταρράκτας, ἐψιφίδοι λεπτῆς δι-
άδοσις,

Graecū vīr
 burum delo-
 būs, & gra-
 matis.
 Amplificatō
 vīnes antē
 Gregorū
 sunt magis
 ad literas
 seu vī-
 mentium,
 & maiori-
 tam, quam
 ad chōs
 uerborum
 gomopis.
 θέση, όποια ποιεῖται γραφής, ὅποια λιγῶν ἀπατη-
 λοῦσθαι δελεᾶτματι: καὶ ταῖς μένοικοισι, τὰς δὲ
 οἰκοδεμάτοις τίσι: οὐδὲ κληρονομία ἐστιν οὐ-
 μῶν, ἢ μᾶλλον εἰνοίς, καὶ ἀλογίσις. ύπερ τὸν, ἵστων
 δὲ τοῖς ἀγαπῶσιν ἡμᾶς, ἀλλὰ τοῖς ἀπαχθεσά-
 τοις, καὶ φύσεις τοῖς, ὃ τριῶν ἔστατον καὶ οἱ μὲ-
 νέργοτοιν οἱ θύρηνοις καὶ διασταρύθεοις ράκε-
 σι, μᾶλλον ὡνόδε τέτων τυχούς σύπορθοτον.
 ημεῖς τριῶν φύσις ἡμῶν οὐτοῦς ἐδήπει μαλακῆ
 χρηστήρεσση, όποις ἐκ λινῶν καὶ σηρῶν ἀερίοις ὑ-
 φάστηκει, καὶ τοῖς μὲν στασχημονίοις μᾶλ-
 λῷ, ἡπερ ἐμπρέβοισι; οὐτω γάρ οὐ, ωχελῶ
 πάνυ οὐ περιπτὼν χρείεργον τὰ δὲ τεῖχον ἡμῖν ἀ-
 ποκείσται φροντὶς ἄχρηστος, όποις ἀνίστροτος σκ-
 τῶν δασάνη, καὶ χρόνος τὸ τάπαντα κατανα-
 λίσκοντος, καὶ οἱ μὲν οὖθε της αἰαχθείσας Σοφῆς
 ἐπιποτόστητοι, ω τὸν τεῖχον Σοφῆς, καὶ τὸν κένταυρον τα-
 λαχητηρία! οὐδὲ κέίσται τῷ τὸν τεῖχον δυ-
 ρῶν, ἐκλυσόμενοι καὶ λιμανίσαντες, οὐδὲ τοῖς πρὸς
 τὸν αἴγαστον ἀφορμάς, κατά τὸ σώματος θ-
 χοντες· ἐσερχομένοις φεύγοντας τὸ δύναμα-
 χτηκόν τοι, οὐδὲ τὸ προτέταντον τῷ ίσχειάς ποδῶν τοῦ
 τοῦ προτέταντος ἔχονταν ἀνακυοῦντα, εἰς τὸν
 τεῖχον τὸ Θρησκευτικόν, τὸ Βαρύταν τὸν κακῶν, καὶ
 φότατον κρίνοντες. τοῖς ὅφθαλμοῖς μόνον τεχα-
 γίσθητε, οὐδὲ μὴ τὸν εἰσόπτην λιθεῖν βλέπετεν,
 καὶ οἱ μὲν οὐραῖς οὐδὲν τὸ ἀνακενθόμενα λαμπροὶ
 λαμπρῶν οὐδὲ τοῖς δύο δόντες τὸν μετεπέρην, καὶ
 τὸ περιπτῶν, όποις τὸν τεῖχον διέλκησαν, καὶ γνω-
 μονεῖσθαι τὸν τεῖχον διέλκησαν, πάντας δὲ πε-
 τράναμ τοῖς μὲν οὐ κόσμῳ καὶ ἐρεῖς, οὐτε τοῖς
 ταῖς κόμησι, καὶ ἐκλυσίαις, καὶ τηγατὰ πρόσωπον
 καὶ οὐ περιεργατιμένους πλεῖστον οὐδὲν συμφέρει,
 λιχνοῖς δριπα μητέ κεκοτυμένοις τοὺς δὲ τὰς
 κύλικας ἐπειδὴν διατύλων ἔχοντας, οὐδὲν το-
 δε περιεργατα τὰ τεῖχη καὶ ἀσφαλέστατα τοὺς δὲ
 ὑπέρ τον κεφαλῆς διένοντας ἕτεροις σοφίζομέντος,
 καὶ ταῖς τε κόμησιν αὔρας τὸ πλῆνος τὸ σαρκῶν
 φαντούχοις; καὶ τὰ δὲ τούτοις πλήντεν μὲν

κρεῶν τὸν θάκερα, πάντων καρκυδυγών ἡμῖν
 τὸ τοιχίων πλεγίον, αἴροντο, γῆς, ὑδατοντο-
 καὶ τενχαρεῖδας τοῖς μαχαίραις καὶ ὀλοποιῶν
 μαχαριένυματον· σχάνα τὸ ἔπαι πάτον, δε
 τοῖς οἷς μάλιστα τῶν λιχνῶν ἡμῖν καὶ ἀχάριστον
 κολακεύει γαστρά, τὸ βαρὺ φορτίον καὶ αρ-
 χέργεον, τὸ ἀπηκόστατον θηρίον καὶ ἀπιστότα-
 τον, τέλος καταργητικῶν αὐτίκῃ σὺν τοῖς
 καταργουμένοις βράυσοι; καὶ τοῖς μὲν
 πολὺ τοῖς, κόροντες θάστατον, ἡμῖν τὸ καὶ
 μέχρι μέτκης εἰ τὸ οὐτόν τραχαίρεται; μᾶλλον τὸ
 καὶ ὑπέρ τοῖς μέδεν τοῖς τοῖς ακολασοτέροις·
 καὶ τὸ μὲν ἀποκειμένων τὸν τοῖν, τὸ τεκρι-
 νόμαλον αὐτοστυλον, περὶ τοῦ φιλοσοφίαν
 ζημιαὶ τὸ εἰ μὲν προστίσαν τῷ ἔγχωρῳ καὶ τὸ
 διορμαζομένων τοῖν τὸν ὕστερον τόραντος. δε
 γάρ ἡμᾶς ἀέροις, καὶ τὸ χρεῖας περιποτέρες, ή
 παιανή νομίζεσθαι, ὥστερ αὐτοκαυτίσεις, εἶται
 κακοὶ νομίζομενα, καὶ δέλοις γαστρός, καὶ τὸ πα-
 γαστρά.

Videlicet sub diu vexabantur, nos autem Luxurias.
 domos splendidissimas incoleamus, omnia tamen circu-
 nis generis lapidibus exornatas, auro & ar-
 gento illuminatas, ac tenuium calculorum
 dispositione, varioque picturæ artificio, falla-
 cibus oculorum illecebrosas atque alias quidem
 incoleamus, alias autem extreemus? Quibus
 nam autem? ne hæreditibus fortasse quidem
 nostris, sed exteris, & alienis, iisque ne ami-
 cis quidem fortasse, sed inimicissimis, maxi-
 máque in nos inuidia flagrantibus; quod qui-
 dem malorum omnium extreemum est. Quid? Panopriam
 illine in asperis & laceris pannis obrigebit nuditatem
 cent, immo ne eos fortasse quidem habebunt: cum luxu
 nos autem in mollibus & circumflexutibus vestimentis con-
 vadique vestibus, telisque ex tenuissimo paramo-
 lino ac serico contextis lasciuemus? atque in
 alijs quidem indecorè potius quam honestè
 & ornatae nos ipsos geremus: (sic enim que-
 quid superfluum & curiosum est, voco:) alias autem in arcis recondemus, curam inu-
 tilem & incommodam, à tincis excedendas,
 & à tempore, quod omnia conficit, abstinen-
 das atque illis ne necessaria quidem alimenta
 suppetentib[us] profusas meas delicias! o grauem
 illorum calamitatem! verum pro foribus no-
 stris iacebunt languidi, & fame pene confecti,
 qui ne instrumenta quidem corporis ad pe-
 tra-

*Cacitatem
intelligit.*

tendum integrā habēat? Vocabūs priuati sunt,
quibus miseriam suam lugēant; manib⁹, quas
supplicandi causā p̄tendant; pedibus, qui-
bus ad diuitias accedant; spiritu, quo lugubre
carmen contenta voce fundant; atque, quod
malorū omnium acerbissimum est, lenissi-
mum esse iudicant, oculisque duntaxat gra-
ciam habent, qđd ipsorum labem minime vi-
deant: Atque hi quidem ad hunc modum, nos
autem in altis penitib⁹ lectulis, eximiſſi-
que, & quas pene tangere nefis sit, stragulis
splendidi, splendide recumbemus: si vel tolam
petitum vocem audiamus, stomachantes?
Atque etiam illud oportebit, vt paucimatum
nostrum floribus, olerunque etiam exra tem-

LUXUS CIRCA
MPPNAT 26772
CONSISTENSO -
76772.

*Luxus circa
apparatum
consumiu-
rum.*

pus, fragret, & mensa luauissimis, ac sumptuo-
lusimis vnguentis perfundatur, quo magis in
dies effinemur: pueri etiam astent, partim
ornate, ac suo quique ordine, comis soluti, ef-
forniati, ac cælariæ expoliti, magis quam im-
pudicis oculis conductat; partim extremis di-
gitis pocula teneant, quam fieri potest decen-
tissime, simul ac tutissime, partim follibus
venimus super caput excitantes, atque auris
manu conflatis obefas carnes refrigerent,
mensa insuper carnibus redundet, elementis
omnibus nobis prolixè & copiose submini-
strantibus, aëre nempe terrena, quæ nosque co-
quorū n, & eorum qui epulus instruunt, leno-
cinijs comprimantur: omnésque de eo con-
certent, ecquis auido & ingrato ventri quam
miximè blandiatur, graui omnino farcinæ, &
Venter
Basjò pop-
tioñ, vgi
apxērgo-
malorum omnium authori, bellua priorsus in-
statutibus, ac perquam infida; quæ cum fluxis
illis & caducis civis breui interitura est. Et
quidem illi præclare secum agi putabunt, si
vel aqua explicantur; nos autem vini pocula
vsque ad temulentiam hauriemus, immo et-
iam ultra temulentiam, saltem ij qui maiore
laborauit temperantia; atque ex pluribus vi-
nis alia reliquias, alia vt iuavia & grata pro-
babimus, de alijs etiam philosophabimur, at-
que in detimento ponemus, nisi ad patrum
vinum, exoticum etiam quoddam, velut ty-
rannos, accedat. Nos quippe lautos & deli-
catos, & profusiones, quam vsus exigat, aut
esse, aut haberi oportet, perinde atque
vereamur, ac, non mali existime-
mur, ac vestrīs, & eorum
quæ sub veritate sunt,
mancipia.

Venter
βασις φορ-
τίον, γι
·αρχέγονοι·

vel aqua explicantur ; nos autem vini pocula
vsque ad temulentiam hauriemus , immo et-
iam ultra temulentiam , saltem ij qui maiore
laborauit intemperantia; atque ex pluribus vi-
nis alia rejiciemus , alia ut iuauia & grata pro-
babimus , de alijs etiam philosophabimur , at-
que in detrimento ponemus , nisi ad patrium
vinum , exoricum etiam quoddam , veler ty-
rannus , accedat . Nos quippe lautos & deli-
catos , & profusiores , quam vsus exigat , aut
esse , aut haberri oportet , perinde atque
vereamur , ne , nos mali existime-
muri , ac ventris , & eorum
quæ sub ventre sunt ,
mancipia .

*Amplificatio atrocis supplicij per
hypotyposin.*

CAPVT XXXVII.

N Αὐς φόρτου ἔχουσα τὸ πρετέύερον ἦνα.^{Ex D. Gr.}
καὶ τότε,^{οὐδὲ} ὑπέρ κακοῦ τοῦ δὲ ἀλλὰ ὑπὲρ γειοργῶν
πίστεως κινδυνεύειντο, τατα πολάγους ἀφίεται, 416.
οὐχ ἵνα σώτη τὸ βῆτον; ἀλλὰ ἵνα ἀπολέσῃ,
καὶ φόρτους πρόδυμον,^{θεοὺς} γέρα, καὶ πῦρ τὸ
φόρτῳ σωματιστορον,^{καὶ} Συρά τὸ κατινὸν τὸ κολά-
στος δὲ πάντας. φῶν τοις θεάματα! φῶν τοις δρά-
ματα!^{θεοὺς} οὐκαντις πελάγιον,^{θεοὺς}, τὸ δέα Σερπίτας
άκταῖς, τὸ μὲν ἐργοβούλειον,^{θεοὺς} υρομέσιον. πάσι
ἀνοί δὲ, φὶ τὸ πολὺ παραβιταῖς; ἀνάπτιται
τὸ πῦρ, δαπανᾶται καὶ ταῖς. σωματισταῖς
φόρτοι,^{θεοὺς} ὕδατοι μίγνυται, καὶ σωζόμενοι τὰ
εἰσαγγία, εἰς ἐπιτεύχους κόλασιν, καὶ δύσιστηται
σῶμα μετέπειτα, καὶ πυρσὸς ὑπέρ θαλάσσης αἴ-
ρεται ζεῦν.^{θεοὺς}. τῷ γοῦπηλει μὲν τάχα τοῖς δὲ ἡμέραι
καὶ φιλανθρώποις. πρώτων δὲ τοῖς θεάματα ἐλεύ-
εινται τε καὶ ἄττιστον, ἀγένοι κυβερνήτου πλ. Ι.ν, ἀλλα
χειμῶν^{θεοὺς} ναυαδ. 10. καὶ διπρετέύεροι^{θεοὺς} κόνις, καὶ
οὐδὲ κόνις, παραρέις αἱ τοῖς ὕδασι καὶ οὐδὲ το-
σοῦτον ἱερούν, οἵ δον τελετής γοῦν ἐνσχημα-
νεστέρας τυχεῖν εἰς τὴν τελευτήν, ἀλλὰ τα-
φίς γε πατίσει, οὐ κατατίθεται τοις ὁφείλε-
ται.

Naus presbyterum unum portans , cùm-
que non sceleris ullius sed fidei caussa pe-
nicitantem , in mare demittitur , non ut vecto-
rem seruat , sed ut perdat . Atque is quidem ,
quivehebatur , vt pote vir pietate præstans ,
animo erat prompto & alacri . Comes au-
tem illi ignis adiungitur , ac nouitate pœna
maiorem in modum lætatur persecutor . Proh
spectaculum graue ! proh acerbam tragœdiam !
nauis mari fertur , spectantium multirudo
ad littus effunditur , partim latrantium
partim lugentium . Q[uod]nam pacto rem tan-
tam paucis exprimam , atque in aspectu col-
locabo ? Ignis accenditur , nauis vna cum
onere suo absimitur , ignis aquæ miscetur ,
resque iater se contrariaz , ad p[ro]p[ter]i xix suppli-